

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina Lir 3.000

Letna naročnina » 6.000

Letna inozemstvo » 8.000

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXVII. - Štev. 1 (1333)

Gorica - četrtek, 2. januarja 1975 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Slovenščina na zatožni klopi

V zadnjih desetletjih je tržaška sodnijska palača že marsikaj doživela, vendar takšnega prizora, kot se je nudi začudenim in obenem radovednim očem mimoidočih obiskovalcev tistega deževnega decembrskega jutra, nemara še ni doživela. Velja si zapomniti, kako je bilo na koledarju označeno tisto mrzlo decembrsko jutro: 13. december 1974, najkrajši dan v letu, vsaj tako zatrjuje neki italijanski ljudski rek.

Dan pa ni bil tako kratek za slovenske dijake, ki so do zadnjega kotička zasedli veliko stopnišče glavnega vhoda v domovanje Pravice. Naši dijaki so tam stali mirno in dostojanstveno, a istočasno v revolucionarno iskro v očeh, saj je šlo za obrambo njih jezika, za uveljavitev govornice, ki so jo govorili Prešeren in Kosovel, Gregorčič in Slomšek, Grohar in Albert Sirk, Lojze Bratuž in Stanko Vuk, Janko Premrl-Vojko in briški mladi kmet Slavko Klanjšček, pa še Vinko Vodopivec in Ubald Vrabec, ko so branili in še branijo svojo zemljo, svoj narod, pravice svojega zatiranega ljudstva, svojo bitnost.

Naši dijaki so stali tistega zimskega dopoldneva s tablam v rokah, na tablah pa so bila gesla: za enakopravnost slovenščine, za dvojezičnost, proti vsakršni jezikovni diskriminaciji...

Tista palača je že videla avstrijske uniforme, okusila grenko čašo črnih srajc, pa ropotanje nemških mitraljezov, začula je odločno in neodjenljivo streljanje naših pušk. Vse to je videla sodnijska palača od svojih prvih dni v naš povojni čas.

NENAVADEN ZLOČIN: GOVORITI SLOVENSKO

Vse to in še druge stvari je videla ta stavba, morda pa je prvič opazila ob sebi mlade, zanosne obraze slovenskih dijakov, ki so se složno udeležili 13. decembra 1974 manifestacije v obrambo slovenskega jezika in v podporo človeku, ki se v teh materialističnih časih drzne žrtvovati čas, denar in svoje živce za svoj materin jezik.

Samo Pahor je govoril v sodni dvorani in dokazoval skupaj s svojim zagovornikom, da je slovenski jezik enakopraven, enakovreden večinskemu in vsem drugim jezikom. Londonski memorandum, italijanska republiška ustava, deželni statut, dokumenti Združenih narodov: te besede so zamenjale tisto dopoldne v eni sodnih dvoran vse druge domače besede kot npr. kraja, goljufija, posilstvo, uboj, pa sosedski prepiri, odškodninski zahtevki in še in še.

Tokrat je bila na zatožni klopi slovenščina in z njo ves slovenski zamejski rod. Mlademu slovenskemu jeziku gotovo ni bil lahek ta dvoboj s tisočletnim večinskim jezikom: zaenkrat je zmagal večinski jezik in manjšinski, slovenski jezik nima vstopa v sodno palačo. Proti njemu sta kar dva zakonska člena, eden v civilnem, drugi v kazenskem postopniku, ki izrecno dajeta v sodnijskih dvoranah monopol jeziku večinskega naroda.

Tudi Londonski sporazum mu kljub jamstvenemu podpisu kar štirih držav ni mogel utreti poti v sodno, pa tudi v druge palače ne, kjer se deli oblast. Ali ni to uganka? Podpisan je s strani

vseh držav, ratificiran pa še ne, zato v državi kot notranji zakon še vedno neveljaven... No, je že tako kot pravi neki drugi italijanski rek: izglasovan je zakon, prevara pa tudi...

POMEN NASTOPA PROF. PAHORJA

In vendar se slovenski jezik, kljub svojemu izgnanstvu iz sodnih dvoran, občinskih svetov in drugih organov, dobro drži, tako tudi v sodni dvorani. Pravzaprav ni bistvene važnosti, če je ali ni slovenski jezik uspel v sodni dvorani, saj spričo obstoječih zakonskih norm tudi ni mogel čez noč prodreti.

Važno je vse kaj drugega: zadrega sodnika, ko mora aplicirati zastarele zakone, ki segajo v čas fašistične diktature, pa zadrega državnega pravdnika, ko pravi, da take akcije kot je Pahorjeva kvarijo mirno sožitje in dialog med Italijani in Slovani.

Da, prav tako je rekel: med Italijani in Slovani, torej med Italijani na eni strani, Slovenci, Srbi, Hrvati, Rusi, Ukrajinci, Čehi, Slovaki, Poljaki itd. na drugi strani. Pahor je s svojo dosledno zahtevo po izvajanju Londonskega sporazuma pokvaril dobro sožitje in dialog od Rima do Vladivostoka! To je napravil pripadnik mladega naroda in narodne manjšine; slovenske povrh vsega!

Sodnik je po kratkem premisleku izrekel obsodbo in sicer na denarno kazen 60.000 lir. Občinstvo (skoro izključno slovenski dijaki) je ob tem v sodni dvorani završalo in nato kmalu izpraznilo dvorano. V mogočnem atriju neoklasične zgradbe, v kateri biva Pravica, smo se v gručah pogovarjali in komentirali razsodbo. Teško je doumeti predpis, ki ti kategorično prepoveduje uporabo materinega jezika, težko je doumeti, zakaj naj bi bil Londonski sporazum po eni strani veljaven, po drugi pa neveljaven...

SLOVENSKI DIJAKI SO SE IZKAZALI

Slovenski dijaki so pred sodno palačo mirno pričakali obtoženca in ga nagradili z dolgim prisrčnim aplavzom za njegov pogum. Mimoideči so se ozirali in hiteli naprej. Dež je medtem ponehal, policija, dopisniki, razni častnikarji, od-

vetniki, notarji, geometri so šli po svojih opravkih. Slovenski dijaki so se s transparenti v rokah umaknili na krajši posvet v zaprt prostor. Sledilo je srečanje s Pahorjem v prostorih v ul. Geppa.

Slovenski dijaki so z italijanskimi letaki, ki so jih delili pred italijanskimi šolami, povabili na solidarnostno stavko tudi italijanske vrstnike, a vendar kaže, da brez večjega uspeha. Profesorji liceja so v znak solidarnosti sklenili, da posredujejo prizadetemu kolegu eno dnevno plačo. Poslali so tudi spomenice na najvišje državne oblasti. Zanimivo je, da je šolski skrbnik na začetku zahteval od staršev stavkujočih dijakov opravičilo, kar se ni zgodilo doslej še pri nobeni šolski stavki.

Z drugimi sem se umaknil tudi sam in šel po opravkih v notranjost palače. Ze zdaj vem, da mi bo dan ostal v neizbrisnem spominu. Za eno kratko, a vendar dolgo jutro so slovenski dijaki zbudili vest v srcih ljudi, ki so zaradi svojega poklica ali slučajnostno zašli v sodno hišo. Vsakdanje delo je ponovno steklo po svojem že ustaljenem tiru.

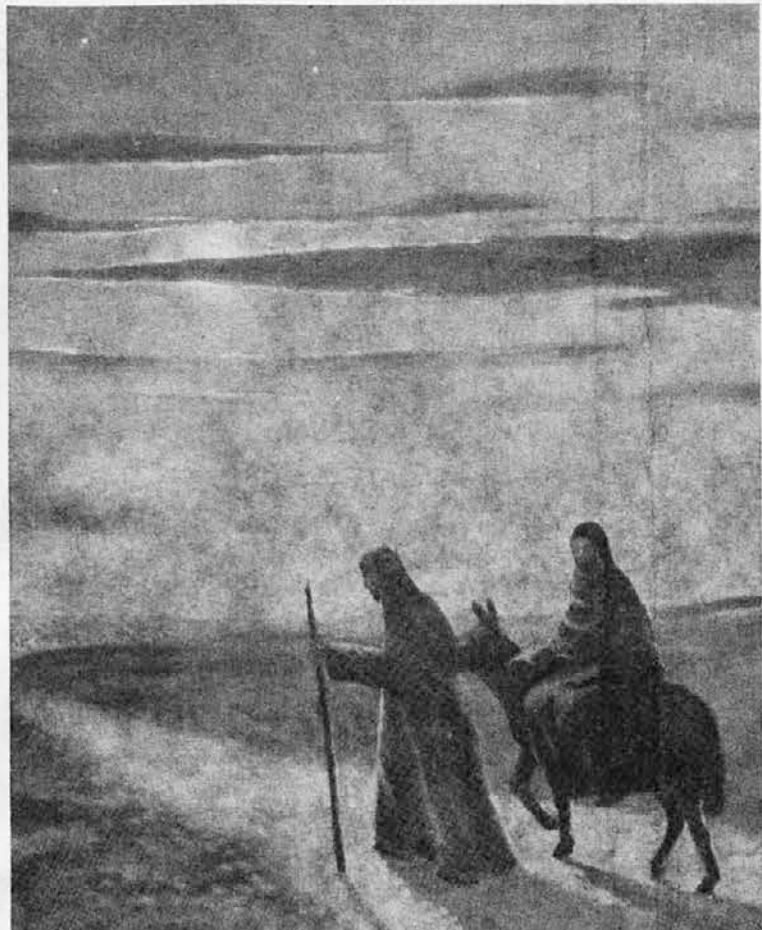
POTREBNA JE NOVA ZAKONODAJA

Mislím, da bi morala italijanska zakonodaja iti odločno v to smer. Parlament mora umakniti iz kodeksov anahronistično prepoved slovenskega jezika v naši deželi, mora potrditi Londonski sporazum, to tudi zaradi tega, da ne bi spravljal v nepotrebno zadrego sodnikov in sodnih zborov, ki bi gotovo raje aplicirali take zakone, ki ne postavljajo nobenega državljanja v kot zaradi njegovega jezika.

D. S.

Sv. leto v baziliki Marije Snežne

V baziliki Marije Snežne v svetem letu zaradi premajhnega prostora — vanjo gre le 4.000 oseb — ne bo posebnih velikih slovesnosti. Za praznik sv. Treh kraljev 6. januarja bodo prenesli v baziliko iz cerkve Ara Coeli na Kapitolu leseni kip Jezuščka, ki ga bodo nato počastili rimski otroci, za praznik Marije Vnebovzete 15. avgusta pa bodo prenesli Marijino podobo »Salus populi romani« (Rešitev rimskega ljudstva) iz bazilike Marije Snežne v cerkev sv. Petra, kjer bodo proslavili 25-letnico proglasitve verske resnice o Marijinem vnebovzetju.

Beg sv. Družine na tuje, v daljno in nepoznano egiptovsko deželo, je podoba našega vstopa v novo leto. To se nam predstavi kot tuja in nepoznana dežela, polna skrivnosti, ugank in presenečenj. Toda če bomo v novo leto stopili polni zaupanja v božje varstvo in božjo pomoč, ki je prevevalo na potu v Egipt člani sv. Družine, bo novo leto kljub morebitnim nevšečnostim srečno, uspešno in blagoslovljeno. In to vsem našim naročnikom, bralcem in sodelavcem iz srca želimo.

UPRAVA IN UREDNIŠTVO
»KATOLIŠKEGA GLASA«

Sprava je pot do miru

Dva razloga sta nagnila sv. očeta Pavla VI., da je letošnjemu svetovnemu dnevu miru dal gornji naslov. Najprej povezava s svetim letom, ki ima dva nerazdružna cilja: prenavo in spravo, nato pa povezava z mirom.

Papež hoče poudariti najprej človekovo spravo z Bogom, njegovo spreobrnitev, h kateri je sleherni človek povabljen v svetem letu. S tem samo nadaljuje temo prejšnjega leta, ki se je glasila, da je mir odvisen od vsakega človeka.

Nato pa misli na mir v vodoravnem smislu, mir med osebami, družbenimi skupinami in narodi. Ta mir ni samo neka trenutna sprava, ampak trajno prizadevanje za dialog, medsebojno razumevanje in sodelovanje.

Da pa bo mir res pravi mir, trajen in pravičen, nam je potrebno najprej medsebojno odpuščanje. To dejanje pa je za grešnega človeka nemogoče brez razsvetljenja od zgoraj, brez ponižnosti in ljubezni, ki jo more samo Bog dati ali vrniti. Saj ravno to pa je tudi cilj svetega leta, ki nas kliče k pokorji, poduhovljenju in k bratskemu sodelovanju v službi vseh ljudi.

MIR JE SAD SPRAVE

Osebná sprava med ljudmi je gotovo dejanje velike kreposti in predstavlja posebno vrednoto krščanske vere, a je obenem združena s praktičnimi in načelnimi težavami. Vsak dan molimo v očenašu za odpuščanje »dolgov«. Mnoge spore je mogoče rešiti s običajno mero dobre volje. Takšne medsebojne sprave imajo veliko vzgojno in duhovno vrednost. Takšne drobne vsakdanje sprave so neke vrste tkivo družbe. Zanje se je treba truditi v družinski skupnosti, med brati in sestrami, v podjetju in narodu.

Ce preidemo sedaj na tiste spore, ki zavzemajo širše območje, se to vprašanje mnogim predstavlja kot vprašanje vesti. Na prvi pogled se nam to zdi pohujšljivo, če pomislimo na Jezusove besede: »Ce prineses svoj dar k oltarju...« (Mt 5, 23-24).

Ce pa zadevo globlje premislimo, ugotovimo lahko, da so ti družbeni, narodni ali mednarodni spori za mnoge ljudi zadeva solidarnosti in so zaradi tega tudi dolžnost. Biti moram solidaren z različnimi skupinami, ki jim pripadam in jim dolgujem vse. Te skupine so lahko: moja družina, moje delovno okolje, moja vera, moja rasa, moja dežela. Pri tem moramo ljudi razdeliti na tri skupine.

Prvim je mir samo neke vrste premirje med dvema vojnama, vojna jim je zlo samo po sebi. Spopadi so jim nekaj nenormalnega, kar izhaja iz zablod in greha. Drugim, žal so včasih med njimi tudi nekateri kristjani, je spopad nasilje edini napredek v zgodovini in zato tudi spopadov ne obsojajo, pač pa prezirajo spravljivost kot nekaj slabega in škodljivega. Tretji pa, ki sprejemajo stališča zadnjega koncila in cerkvenega učiteljstva zadnjih let, imajo o tem širše in stvarnejše poglede. Naštetimo nekaj temeljnih točk!

PRAVILNE IN NAPACNE SPRAVE

Vojna in mir sta na svetu neločljivo povezana kakor ljuljka in pšenica. Mir se stalno vzpostavlja samo s premagovanjem vedno novih spopadov in sporov. Človek se na tem planetu neprestano srečuje s svojim bližnjim pod vidikom obrambe in napada. Krščanska preudarnost pa mora v vsakem posameznem primeru znati presoditi, kaj prihaja zaradi prilaganja življenja družbi in kaj je sad greha, sovraštva, napuha in sebičnosti.

Ce trdimo, da so spopadi in spori dejstvo, se ne trdimo, da so tudi pravica in dolžnost in jih moramo zato stalno vzdrževati ali ustvarjati. Spopad ni namen, ampak sredstvo, zato ima svoje zakonitosti. Naša dolžnost je, da se vedno borimo zoper vzroke, zaradi katerih prihaja do sporov. Meje sprave so v neke vrste lažnih spravah, ki jih tudi lahko samo nakažemo.

(Se nadaljuje na drugi strani)

Sv. oče Pavel VI. govori kardinalom rimske kurije ob srečanju za božične praznike, med katerim so mu kardinali izrekli svoja voščila

Letošnja božičnica je navdušila

Skrb za tradicionalno božičnico v goriški stolnici je letos prevzelo Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica. Za razliko od prejšnjih let si je nastop pevskih zborov zamislilo tako, da naj bi nastop bil množičen in vključeval čimveč naših pevskih skupin. Zamisel je v polni meri uspela in prisotno občinstvo je bilo nad potekom letošnje božičnice navdušeno.

Potem ko je s kora zadonela vedno melodiozna Sveta noč, se je začel na stopnišču pred prezbiterijem razvijati program, ki ga je povezovala z napovedovanjem Franka Ferletič iz Doberdoba, na malih orglah pa je skladbe spremljal prof. Andrej Bratuž.

Prvi je nastopil pod vodstvom I. Bolčine združeni mladinski zbor. Zapel je tri pesmi: In povedat so prišli, Rajske strune (ti dve v dirigentovi priredbi) in ljudsko Kaj se vam zdi. Lepo je bilo videti naše mlade pevčke, s kakšnim zanosom so podali vse tri pesmi. Res smo jih bili veseli. Obenem smo občutili globoko hvaležnost do tistih, ki jih zbirajo, vadijo in vzgajajo v ljubezni do slovenske pesmi in besede.

Drugi je nastopil moški zbor »Mirko Filej«. V njem so pevci iz goriškega mesta in okolice. Torej gre dejansko za združeni moški zbor, zato je bil upravičeno tudi on prisoten na letošnji božičnici. Pod večšo roko svojega dirigenta Z. Klanjščka je ubrano kot mu je že lastno odpel štiri pesmi: dve Vrabčevi Ura je polnoči in Nikar ne dremajte, Blažena noč Mirka Cudermana ter Slava Bogu tržaškega skladatelja Pavleta Merkuja. To skladbo je komponist Merku nalašč pripravil za ta zbor in je bila ob letošnji božičnici prvič izvajana.

Po odpetih pesmih so člani zbora ostali na svojih mestih. Pridružila se jim je še truma novih pevcev in pevk. Napolnili so obširno stopnišče okrog oltarja. Združene mešane zборе je dirigiral predsednik Združenja Mirko Špacapan st. Pod njegovim vodstvom so množično zapeli skladbo Leopolda Cveka Slava na višavi ter dve Rihar-Premrlovi Pokoncu naródi in Razglasenje Gospodovo.

Po tem uspelem pevskem nastopu je povzel besedo goriški nadškof msgr. Cocolin, ki se je rad odzval vabilu prirediteljev. Med drugim je dejal:

Gospodovo rojstvo nas druži v eno samo družino ter ustvarja v naših srcih vzdušje tihe sreče in miru, toplote in miline. Zato niste mogli svojega božičnega veselja lepše pokazati kot s petjem vaših tako občutenih pesmi, iz katerih veje globoko doživeta vernost slovenskega ljudstva.

Gospodovo rojstvo je luč, ki razganja temo sovraštva in razdorov. Božič kliče vsem ljudem dobre volje, naj si podajo roke sprave, je klic družinam, naj v sebi obnovijo družinski mir, je vabilo vsemu človeštvu, da se odzove sporom in zaživi v bratski ljubezni. Božič naj postane začetek novega, vse bolj krščanskega življenja, ki naj sloni na odnosih spoštovanja in iskrenega sodelovanja ter izkazovanju dobrote.

Kaj naj vam voščim? Da bi ob letošnjih praznikih, ki se odvijajo v svetem letu, začutili v sebi notranji glas, ki vas nagovarja k novemu načinu krščanskega življenja. To naj bi potekalo v sinovski predanosti Bogu in v bratovski ljubezni do vseh ljudi ter v resnični spreobrnitvi k Bogu in v spravi s sočlovekom.

To svoje srčno voščilo izražam vam, ki ste prisotni, izražam ga vsem Slovincem doma in po svetu, še posebno pa tistim, ki trpijo, ki so zapušteni ali osamelji, ki so v težavah in preizkušnjah. Zlasti želim

vaši mladini, da bi ostala zvesta veri in duhovnosti, ki je največja dediščina vaših prednikov. Vam vsem, duhovnikom in vernikom, ponovno kličem: obilo milosti in sreče ob praznovanju Gospodovega rojstva. Srečno novo leto!

Po besedah goriškega nadpastirja, ki so jih navzoči hvaležno sprejeli, je s kora zadonela pesem Angelsko petje. Orgelska spremljava je bila v rokah prof. Lojzke Bratuževe, petje na kora pa je vodil Zdravko Klanjšček. Sledile so pete litanije z božičnimi odpevi. Potem je bila še zahvalna pesem, čemur je sledil blagoslov z Najsvetejšim, ki ga je podelil nadškof msgr. Cocolin.

Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica se zahvaljuje vsem zborom in njihovim dirigentom, ki so tako velikodušno sodelovali in požrtvovalno prišli na skupne vaje. Menimo, da je uspela božičnica najlepše povračilo za trud, ki so ga doprinesli. —jk

Iz Beneške Slovenije

Duhovnik Jožef Kramaro nas je zapustil

Dan pred božičem 24. decembra 1974 so pokopali v Premariaku (Premariacco) pri Čedadu upokojenega župnika Jožefa Kramaro (Cramaro). Pogrebnihi svečanosti v veličastni premarijaški cerkvi sta se udeležila oba videmska škofa, kakih 50 duhovnikov, med njimi tudi nekateri z Goriškega in iz Slovenije ter zelo veliko vernikov. Nadškof Battisti je v poslovitvenem nagovoru prikazal pokojnika kot odličnega duhovnika, sijajnega govornika, neustrašenega borca za teptane pravice, ki je v značaju »imel nekaj trdote hribov, iz katerih je izšel«, kremenitosti in oglatosti, tako da se je spoprijel tudi s škofi, a hkrati je bil nad vse plemenit, srčno dober, asketsko svetniški, ubog.

Jožef Kramaro, »vodilni v krogu kaplanov Cedermacev«, se je rodil v Platiščah 29. septembra 1897. Komaj je bil leta 1923 posvečen v duhovnika, je celih deset let pastiroval v Osojanih in Režiji. To zapuščenost ljudstvo je tako vzljubil in se tako zagrizel v izraznost rezijanske slovenščine, da je sestavil in izdal leta 1927 rezijanski katekizem »To kristjanske učilo«. Zatem se je vrnil v Benečijo in 15 let upravljal župnijo Landar.

Trda so bila tista leta, ko je fašizem izgnal iz cerkve slovensko besedo. Kramaro je neustrašeno nastopal v obrambo slovenske besede v Vidmu in v Rimu, pri nadškofu Nogari in pri kardinalu Pizzardu, pri civilnih in političnih oblasteh. Landarski župnik, glasnik pravice zatiranih, je doživel tragedijo nešteti slovenskih duhovnikov, ki so za neustrašeno oznanjevanje resnice in za obrambo božjih, naravnih in narodnih pravic prejeli v nagrado prezir, nasprotovanje in preganjanje: bil je prestavljen v furlansko vas Premariacco. Dasi iztrgan iz svojega ljudstva je zanj neuklonljivo dvigal glas, se vrača med svoje in jih zagovarjal. Načeloval je delegaciji, ki je po končani zadnji vojni predložila prefektu v Vidmu zahteve za uveljavitev narodnih pravic v Benečiji in prejela zagotovila, ki pa žal niso bila nikdar uresničena.

Po 20 letih župnikovanja v Premariaccu se je umaknil v pokoj v vasico Campeglio, kjer je umrl 22. decembra 1974. Naslednjega dne so truplo prenesli v Premariacco, ker je želel biti pokopan tam, kjer je najdlje pastiroval.

R. K.

Vseslovensko romanje v Sveto deželo

V svetem letu 1975 bodo premnogi verniki poromali v Rim, pa tudi Sveta dežela bo v tem letu poseben cilj kristjanov z vsega sveta.

V Nazaretu stoji na kraju Marijinega oznanjenja že nekaj let mogočna nova bazilika. V baziliko in v zid, ki jo obdaja, so že mnogi narodi postavili Marijine podobne kot jih časte v svoji domovini.

Tako je tudi med Slovenci doma in na tujem vzklikala misel, da bi v tej baziliki postavili Marijino podobo. Ta mora biti v mozaiku, 120 cm široka in 250 cm visoka. Mozaik bo predstavljal Marijo kot Mater Slovencev, zraven pa prideta še sv. brata Ciril in Metod ter napis »Marija - Mati Slovencev«. Vse skupaj je delo pok. slovenskega umetnika Staneta Kregarja.

Blagoslov podobne bo v nedeljo 16. februarja izvršil ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič. Za to priložnost bosta v Sveto deželo dve romanji: iz Slovenije

od 13. do vključno 22. februarja. Prijave sprejema do vključno 1. februarja 1975 župnijski urad Ježica, Kališnikov trg 3, 61000 Ljubljana, tel. (061) 34032. Prijavijo se lahko tudi Slovenci iz zamejstva.

Drugo romanje organizirata za Slovence izven domovine, s Koroške, s tržaškega in goriškega področja kakor tudi iz zapadne Evrope in drugod od 11. do 18. februarja rev. Ferdinand Babnik, Pfarramt 6370 Reith bei Kitzbühel, Austria ter Dušnopastirski urad v Celovcu, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria. Cena za avionsko vožnjo je 7.200 avstrijskih šilingov (okrog 255.000 lir). Odhod bo z Dunaja z letalom v torek 11. februarja ob 11,35, prihod v Tel Aviv ob 16. uri. Prijaviti se je treba čimprej. Rojaki iz Italije in Koroške bodo imeli letalo iz Celovca na Dunaj in nazaj. Sveda romanje našim rojakom priporočamo, saj je obisk Sv. dežele edinstveno doživetje.

Juri Titov:

UMOR
NEDOLZNIH
OTROK
V BETLEHEMU

Juri Titov živi od maja 1972 izven Sovjetske zveze. Bil je izgnan iz Rusije, ker je pod zidovi Kremlja javno nastopil v obrambo obsojenega pisatelja Sinjavskega. Čeprav rojen leta 1929 v družini zgrajenih komunistov, je kmalu po diplomi na inštitutu za arhitekturo odkril Kristusa. Od tedaj je v svojih slikah vsepovsod izražal misel: Kri, norost in tema so se polatile Rusije. Kristus je v Rusiji križan vedno znova. Trpi v vseh, ki so za žično ograjo koncentracijskih taborišč; trpi v nesrečnem ljudstvu, kjer to ljudstvo neprestano varajo z obljubo svobode; trpi v današnji družbi, ki je oropana božjega Duha. Ta misel je izražena tudi v tej sliki. Herod ne skuša več umoriti božje Dete le v Betlehemu, temveč po vsem svetu. Božje kraljestvo je polno nedolžno prelite krvi: od otrok, ki jih umorijo v materinem telesu, prek tistih, ki umirajo na bojnih poljanah do tistih, ki so žrtev socialnih revolucij in verskega preganjanja.

S TRŽAŠKEGA

Nova župnija v Podlonjerju

V nedeljo 22. decembra je bila blagoslovljena nova cerkev v Podlonjerju v Trstu. Ta izredni dogodek je privabil dosti ljudstva; služba božja je bila v obeh jezikih. G. nadškof Santin je imel daljši govor tudi za slovenske vernike; med mašo je bilo nekaj javnih molitev v našem jeziku, proti koncu pa so pevci od Sv. Ivana zapeli nekaj naših cerkvenih pesmi. Dela za to novo cerkev s še nekončanimi župniščem je vodil po vsem Podlonjerju dobro znani duhovnik don Agostino, ki ima v novi cerkvi velikega zaščitnika sv. Avguština, kateremu je nova hiša božja posvečena.

Toda dan pozneje se je zgodilo nekaj posebnega. Naš tržaški radio je začel napovedovati božični cerkveni spored in kar naenkrat spremenil našo novo cerkev v zasilno farno kapelo. Kaj je torej sedaj v Podlonjerju, cerkev ali kapela?

Oboji imamo prav. V tem velikem cerkvenem postoru je okrog 180 sedežev in mnogo več stojišč, torej kar velika cerkev, ki pa nima nobene cerkvene oblike; v resnici je ta prostor kakor velika dvorana, zidana v obliki črke L. Ta dvorana, ki jo nekateri imenujejo najbolj pravilno kapela, bo enkrat spremenjena v otroški vrtec, mi pa bomo dobili pravo novo cerkev, ki je v načrtu. Kdaj bo to? Verjetno ne bomo dolgo čakali, ker imajo italijanski verniki že sedaj v tej novi cerkvi-kapeli ob nedeljah tri svete maše.

Po zaslugi našega radia je tudi splošno znano, da je od tega božiča naprej v Podlonjerju služba božja za Slovence. Sedaj vas takoj mnogokaj zanima: koliko nas prihaja skupaj, kako kaj pojemo, molimo, če nam je ena maša zadosti, nekateri ne počakani že vprašujejo, koliko imamo naročnikov za naše časopise itd.

Na vsa ta in druga vprašanja sedaj prvič nič odgovora. Kdor bi rad hitro kaj več izvedel, naj nas osebno obišče. Službo božjo imamo vsako nedeljo ob devetih, na naš konec vozi avtobus št. 39, Podlonjer pa leži v smeri Lonjer-Katinara. Če še povemo, da je tako zopet precej manjša župnija sv. Ivana — naša fara matica —, tako približno veste, kje smo doma. Podlonjer je dvanajsta župnija v Trstu, kjer imamo slovensko službo božjo, smo torej kakor najmlajši Benjamin med svojimi brati. K nam prihajajo salezijanski duhovniki iz Marijanišča na Opčinah. Zelim dober začetek, božji blagoslov, Marijino varstvo!

Sv. oče je odprl sveto leto

S tremi udarci kladiva je sv. oče Pavel VI. malo pred polnočjo v božični noči odprl sveto leto 1975, šestindvajset v vrsti svetih let, ki jih je začel papež Bonifacij VIII. v letu 1300. Na sam božični praznik so odprli papeški legati še vrata ostalih treh rimskih bazilik: kardinal Traglia v baziliki sv. Pavla, kardinal Confalonieri v cerkvi Marije Snežne in kardinal Poletti, vikar rimskega mesta, pri Sv. Janzu v Lateranu.

Svetoletna misel: prenovitev in sprava je prišla do izraza tudi v pridigi, ki jo je imel sv. oče pri polnočni maši v baziliki sv. Petra. Njegova beseda je bila namenjena »vsem ljudem brez ozira na rasno ali versko pripadnost«. Vsi naj bi doumeli pomen božiča in skupno uresničili misel svetega leta. To vabilo velja tako za kristjane kot za druge, ki verujejo v Kristusa, tako za Jude, ki imajo Abrahama za očeta kot za ostale.

Zlasti je sv. oče zaželel, da bi njegov glas prišel do blodčih, osamljenih, nezaupnih, po duši zaprtih in do vere upornih ljudi. Čeprav je postalo naše življenje komplicirano, ostaja resnica tisto koprenje, ki se ob božiču preliva v Boga luči pod podobo človeka.

Da bi Pavel VI. dal večji poudarek vesoljnosti svojega poziva, je med darovanjem skupina budističnih boncev iz Japonske prinesla svoje darove na oltar.

Drugo, zorno mašo, je sv. oče opravil v svoji kapeli, tretjo pa zopet v baziliki sv. Petra. Točno opoldne je kakor vsako leto podelil svoj apostolski blagoslov Urbi et orbi — mestu in svetu. Svoje božično voščilo je letos izrekel v italijanskem, francoskem, angleškem, nemškem, španskem, portugalskem, grškem, poljskem, ruskem, kitajskem in končno latinskem jeziku. Smemo upati, da se bo kdaj ta dan med slovenskimi jeziki zaslilo tudi voščilo v slovensčini?

V božični poslanici človeškemu rodu je Pavel VI. dejal, da nam nudi božična skrivnost posebno lekcijo o novi zavezavi med večnim Bogom in človekom zgodovine, med nebom in zemljo, med slavo božjega kraljestva, ki je za nas še nevidno in prihodnje ter med zemeljsko pozor-

Obnovljena stolnica v Brescii

Med zadnjo svetovno vojno je bila stolnica v Brescii, kjer je doma papež Pavel VI., zelo poškodovana. Zaradi popravilvenih del je bila zadnja tri leta zaprta za bogoslužje. 8. decembra lani so jo zopet odprli bogoslužnim namenom. Svečanosti podelimo odgovorja se je udeležil tudi kardinal Bengsch iz Vzh. Berlina.

nico, na kateri smo vsi živeči za nekaj bežnih ur srečni in odgovorni nosilci dogajanj. Srečni bomo, je sv. oče nadaljeval z razvijanjem svoje misli, če bomo znali sredi sveta, ki je poln mednarodnih sporov, razrednih nasprotij in raznih interesov odkriti v nebeskem Detetu »brata vseh, branilca ubogih, prijatelja malih, spremljevalca trpečih, odrešenika grešnikov, z eno besedo: Zveličarja sveta.«

Sprava je pot do miru

(Nadaljevanje s prve strani)

DVE VRSTI LAZNIH SPRAV

KRIVICA. Pavel VI. je lani za dan miru rekel: »Mir lahko zahteva od nas hude odpovedi... celo velikodušno odpuščanje in spravo, a to se nikdar ne sme zgoditi na račun nizkotnega trgovanja s človeškim dostojanstvom. Do miru ne bomo prišli brez lakote in žeje po pravičnosti...«

SPRAVA BREZ RESNICE ALI PROTI NJEJ. Človek nima pravice, da bi zaradi sprave zgubil svojo osebnost in svojo vest. Ne more biti sprave, če bi ta človeku preprečevala, da bi bil to kar je, če bi moral okrniti svojo osebnost, svojo svobodo, svojo zvestobo in svojo vero. Ekumenska sprava po zadnjem koncilu se je odvijala in poživljala s tem, da si je vzela za pravilo skupno prizadevanje za podobnost s Kristusom-Resnico. Dialoga nikdar ne bi smeli zanemarjati niti s tistimi, ki izpovedujejo »napačne modroslovne nazore.«

SPRAVA JE DOLŽNOST IN RESITEV

To je dolžnost, ki jo je potrdila preizkušena modrost narodov. Notranja in zunanja politika držav že od nekdanj porablja razgovore, pogodbe in kompromise pri reševanju sporov. Notranje in mednarodno življenje bi bilo nemogoče brez takšnih sporazumov in postopnih zblizevanj. O tem nam posebej pričata dva sodobna dogodka: sprava sprtih strank po zadnji svetovni vojni in ekumenska sprava.

Dvignimo se nad raven razuma in izkustva in se vrnimo k virom vere. Videli bomo, da sprava ni predvsem dolžnost, ampak je tudi tista rešitev, ki vodi k miru. Sprava ljudi med seboj izvira naravnost iz sprave Boga s človekom, iz sprave, ki nam jo je dal Bog po svojem Sinu. Čeprav je ta sprava nezaslужeni božji dar, je vendarle ne prejmemo avtomatično. Ta dar nam nikakor ni vsiljen, ni neke vrste magična pomilostitev. Vsak človek in vsaka človeška skupnost sta poklicana, da v sebi na jemljiv način uresničita ta obljub-

ljeni mir. Vstali Kristus ga nenehno uresničuje po svojem Svetem Duhu.

Beseda sprava pomeni pri sv. Pavlu isto kakor odrešenje, osvoboditev, posvečenje. Zato nas poziva k spremenitvi življenja in k napredovanju v dobrem. Krščanska sprava se zdaleč ni vrnitev na staro in zagovarjanje obstoječega stanja, pač pa je po svojem bistvu resnično polboljšanje glede na stanje pred sporom, nova odločitev in poročstvo za bodočnost. Prinaša nove misli, odpira nova pota, na katera včerajšnji prijatelji, ki so med tem postali sovražniki, niso mislili.

Sprava torej ni nekaj takega, kar gane samo srce in kliče k ponižnosti, ampak razbija tudi živo domišljijo in žive sile ter vabi k sodelovanju in skupni in novi akciji za uresničenje drugačnega in pravega miru.

ZA MIR IN BODOČNOST

Ko Pavel VI. tako poudarja zvezo med prenovo in spravo, ne izraža s tem samo cilj svetega leta, ampak polaga tudi temelje miru. Ne bi smeli pozabiti, da sestavlja naša človeška družba skupnost. Tisto, kar ljudi po naravi in milosti družijo, je močnejše od tistega, kar jih loči. Medsebojna pomoč, prijateljstvo in ljubezen sestavljajo in predstavljajo tisto družbo, ki ji pravimo »človeška družina«.

To izkustveno ugotovitev potrjuje nova razsežnost besede, zglede in vstajenja Jezusa Kristusa. V zgodovini deluje božji Duh. Iz njega rojena ljubezen je močnejša od sovraštva in smrti. Če se svet spravi v imenu te ljubezni, to ne pomeni izdajstva ali sanjaštva, pač pa s tem postavljamo človeško ljubezen za gibalo zgodovine in napredka.

Rešitev torej ni v tem, da se človek zapre v nedostopnost in nestrpnost, ampak da junaško stopi v sredino sporov, obvlada njihove zaplete in jim išče rešitev po novih poteh. Sprava ni torej niti zaviranje niti izmikanje, ampak je hoja proti bodočnosti, je pot do miru.

Paberki ob minulemu letu

V zadnjih tednih in mesecih se je nabraalo v našem uredništvu več neobjavljenih malenkosti, ki pa le zaslužijo objavo vsaj ob koncu leta.

V novembrskem dopisu o predavanju škofa Jenka v Trstu je bilo zapisano, da so pri predavanju manjkali kar mnogi slovenski duhovniki, saj »končno je bil slovenski škof med nami.«

Tisti ponedeljkov večer je zelo deževalo in bilo je tudi megleno. To je prvi vzrok, da je marsikdo manjkal. Je pa ponedeljek dan po nedelji, ki je za duhovnike dan največjega napora in dela. Če bi začeli upoštevati, da so med duhovniki menda samo trije izpod 40 let, vsi ostali pa okrog šestdeset, se ne bi čudili. In še eno zapišemo, nekoliko po »klerikalno« (pravi smisel klerikalizma glej v Leksikonu duhovnosti, Truhlar, stran 253). Letos v nedeljo 8. septembra je bil tudi slovenski škof med nami in to ne na predavanju, ampak na našem skupnem marijanskem shodu in tam smo opazili samo tri vidnejše katoliške laike. To ni »zob za zob«, niti malo za drago, to je samo eden izmed dobrih in koristnih paberkov, ki jih bomo prihodnje jesen iskali v našem lepem obranem vinogradu...

V novembru je bila napovedana deseta obletnica Ukmarjevega doma v Skednju. Nič nismo slišali, kako so jo obhajali. Mogoče vam je vsaj sedaj na uredništvu kaj znano?

Da, znano nam je, da je bil večer zelo lep, prirčen, dvorana polna; nastopila sta kar dva domača zbor, otroški in zelo pomlajeni in obnovljeni mešani zbor pod vodstvom domačega duhovnika. Najbolj pa je presenetila otroška igra Papagaj, ki ga je »naučila govoriti« neka prizadeta učiteljica. Toliko smo zvedeli in toliko vam moremo poročati. Res bi morali imeti na Tržaškem nekoga, ki bi znal dopisovanje organizirati in tako bi bilo manj nadelnih paberkov, a tudi teh bodimo veseli.

O Marijanišču na Opčinah smo brali, da je zaprto, da je treba nekaj narediti; potem pa vse tiho je bilo... Povejte nam vendar vsem, kaj je s tem molkom okrog Marijanišča!

Ker že vprašujete, vam bodi! Vsekakor pa bi ta (mnogo večji in tehnejši) dopis ne spadal med paberke ob koncu leta. Ker drugega ni, se zadovoljimo tudi tako. Marijanišče ne služi več notranjim gojencem, v hiši nimajo več dijakov, ki bi obiskovali zunanje šole. Iz radijske oddaje »Vera in naš čas« v nedeljo 1. decembra pa smo zvedeli, da je sedaj hiša odprta vsem skupinam slovenske mladine dobre volje. V zadnjih dveh mesecih je tako zavod služil vsaj šestim različnim skupinam.

Salezijanci, ki to delo vodijo, imajo lepe načrte, vendar ne morejo naprej kaj več poročati. Vsaka velika sprememba zahteva čas in delo. Zapišemo le to, da ima v Marijanišču svoj sedež Finžgarjev dom, ki je tudi letos pripravil lep sprejem prijatelju otrok, sv. Miklavžu. Veseli nas, da zlasti letos beremo toliko lepega v različnih časopisih o tem pristoju slovenskem prazniku naših otrok. Le držimo dobre stare tradicije, a tudi novih prijemov se ne bojmo, čeprav so včasih tvegani.

»Trst je moje mesto«, kdo še ni videl

tega lepega kratkega filma? Kjer se po kaže ta prvenc prizadevnih tržaških fotografov in mladih režiserjev, je povsod dosti mladine in veliko hvaležnega priznanja. Tiho si mislim, da bomo v bodočih letih videli še marsikaj lepega, domačega, novega. Prav pred desetimi leti smo v tem zimskem času vrteli kar večji barvni film (16 mm) o slovenskem romanju v Lurd in o marijanskem shodu tistega leta (1964). Ker se sliši, da gremo prihodnje leto Goričani in Tržačani zopet v Lurd, bi nam tisti barvni filmski spomini kar prav prišli. Vprašujemo, kje je sedaj tisti prvi zvočni slovenski film?

Ne vemo, a film bomo iskali in če ga najdemo še »pri življenju«, ga boste dobili in videli.

Ze v septembru smo slišali, zakaj letos niso nosili Marijinega kipa v marijanski procesiji na Opčinah. Ljudje splošno ne razumejo tega.

Kipa niso nosili v procesiji, ker so si tako letošnji shod zamislili priveditelji, da se bolj poudari spokornost pomen in smisel svetega leta. Kip fatimske Matere božje je bil med nami pri nepozabnem zaključku shoda. Dodamo še, da je bil zelo posrečen začetek shoda, že mala akademija na dvorišču Marijanišča. Če bi v bodoče sodelovali združeni pevski zbori, če bi zmogle tolike mladinske skupine pripraviti kaj lepega, za shod primerne, bi naš skupni marijanski praznik zelo pridobil in po 25 letih vabil vedno bolj nove rodove po Mariji k Jezusu.

Tudi za 1. november smo dobili nove predloge in nasvete; pravijo: ne več procesije iz cerkve, ampak ob določeni uri se zberemo v sredini pokopališča, tam naj bodo molitve, predvsem kratka sv. maša, nastop pevcev, primerne recitacije in nato blagoslov grobov, kjer je navada. Kaj pravite na to?

Predlog je zanimiv, nov, čeprav bodo starejši negodovali. Prav pa imate, da procesija iz cerkve na pokopališče zajame vedno manj ljudi, velika večina čaka že na pokopališču in tako je skoro povsod, zlasti še v večjih krajih — seveda je odvisno tudi od vremena, ki je navadno lepo. Znano nam je, da tako že mnogokje delajo in duhovna korist je veliko večja, zadovoljni pa vsi ljudje, ker smo vsaj na pokopališču enega mišljenja. Seveda je potreben tudi prenosni zvočnik, da se molitve, recitacije in govori dobro slišijo. Premislimo, govorimo, naredimo, kjer je primerno.

Sredi Furlanije, v Gonarsu lahko vidimo slovenske in hrvaške cestne napise: Spominska grobnica. Letos 1. novembra so gonarski otroci peli pod vodstvom svojega učitelja na grobu naših vojnih žrtev kar dve slovenski pesmi: Gozdčič je že zelen in še neko drugo, a naslova ne vemo. Dva dni pozneje smo bili tam Goričani in nekaj Tržačanov. Zvedeli smo, da je bil tisto popoldne med nami tudi gonarski župan. Predstavil se je g. župniku s Tržaškega in nekako izrazil, da je pričakoval več skupne molitve in celo mašo nad grobnico naših pokojnih rojakov.

To je zopet nova pobuda, nova ideja, ki jo imamo tudi mi, samo da takoj prvo leto po odkritju tega velikega spomenika

nasproti primer. (Je to zadrega tehnične narave?)

Po drugi strani — tako kakor pri avtorjih — pa je opazna vrsta bibliografskih del, ki jih v tem prvem snopiču avtorji še niso nikoli uporabili. Veljajo torej tudi te za naslednje snopiče?

Oboje kaže, da je bil nameravani obseg prvega snopiča ali zvezka obsežnejši. To upravičeno sklepamo ravno iz teh dveh elementov.

Vseh obdelanih osebnosti je 74 oz. 89, tako jih obsega črka A 41 (če upoštevamo tudi nakazane člane Abramov in Attemsov, se ta številka povzpne na 56) in črka B (nedokončana) 33, od teh eden še nekončan. Če primerjamo ta gesla s SBL, vidimo, da jih je tam 13, vendar le 8 kolikor toliko popolno obdelanih, ker so bili že ali na koncu svoje življenjske doali pa tudi sicer so že z javnim udeleževanjem zaključili.

Tako smemo zapisati, da je to čisto novno obdelanih kakih 66 biografij, odšteti je treba le tiste, ki so se nanovo pojavile v nekaterih slovenskih in jugoslovanskih povojnih enciklopedijah, toda tu vemo, da

Koncert pravoslavne stolne zbor iz Beograda

Na povabilo srbske pravoslavne skupnosti v Trstu je 23. decembra prišel v naše obmorsko mesto gostovat z lepim sporedom liturgičnih pesmi zbor pravoslavne stolnice iz Beograda.

Popolnoma zasedena velika dvorana je dokazala, da je bilo zanimanje za koncert veliko in da je pritegnilo mnogo poslušalcev in ljubiteljev lepega petja, zlasti Slovencev. Koncerta so se udeležili vidnejši predstavniki cerkvenih in civilnih oblasti, med temi nadškof Santin, tržaški župan, predstavniki konzulata SFRJ v Trstu, raznih cerkvenih skupnosti in Apostolstva sv. Cirila in Metoda iz Trsta in Gorice ter člani raznih kulturnih organizacij in ustanov.

Pred koncertom je predsednik srbske pravoslavne skupnosti iz Trsta Milosevich pozdravil najprej vse prisotne, se zahvalil raznim ustanovam in pobudnikom, ki so omogočile koncert ter dejal, da je koncert posvečen sv. očetu Pavlu VI. za dober uspeh svetega leta. V ekumenskem duhu so pripravili koncert tudi pred božičnimi prazniki, ki jih katoličani obhajajo že 25. decembra, pravoslavni pa 6. januarja.

Med liturgičnimi pesmimi so najbolj izstopale skladbe srbskega skladatelja Stevana Stojanovića Mokranjaca (1856-1914), poslušali smo pa tudi skladbe ruskih skladateljev Čajkovskega, Bortnjaskega in Grečnaninova.

Stolni beograjski zbor sestavlja okrog 45 pevcev; prišel je v Trst, je dejal Milosevich, ne da bi zahteval kakršno koli plačilo. Verjetno bi petje bolj prišlo do izraza, če bi koncert priredili v kaki večji cerkvi, ki bi bila bolj akustična kot Rossetijeva dvorana.

Pred začetkom drugega dela je članica zboru izrazila božična voščila vsem navzočim v slovenščini in italijanščini. Največ uspeha je zbor dosegel prav v drugem

delu. Občinstvo je pevce nagradilo z aplavzi, zlasti solista basista Zarka Cvejića, člana beograjske Opere.

Pravoslavni cerkveni zbor beograjske stolnice zasluži vso pohvalo in priznanje, da se je odločil gostovati v Trstu. Zbor, ki ima uradno ime »Prvo beograjsko Pevačko Društvo«, ima za seboj več kot stoletno tradicijo. V zadnjem času je gostoval v Atenah, v Carigradu pri že pokojnem patriarhu Atenagori, v Zah. Nemčiji, na Nizozemskem in sedaj prvič v Italiji, v Trstu. Zboru želimo še novega napredka in utrjevanja ekumenske ideje med kristjani. — jam

Zgonik

Javna električna napeljava je povečana na važnih krajih v Saležu in Koludrovici. Še posebno potrebna je bila za podružno cerkveno v Samatorci. Tako je 30. novembra lani zamenjala provizorično napeljavo po drevesih lepa napeljava na visokih cementnih stebrih. Jame so zvrtili in skopali domačini; precejšnjo vsoto je prispevala občina, ostalo pa bližnji in daljni dobrotniki. Tako je sedaj prav prijetno v stari cerkvi: svetlo in toplo (štiri peči); zato smo imeli poleg redne nedeljske maše tudi adventne maše zvečer.

Sv. Miklavž se je kar trikrat ustavil v naši župniji. V četrtek 5. decembra popoldne v vrtec, popoldne pa v zgornji šoli: po primerni igrici je dobri svetnik obdaroval vse otroke, učiteljstvo in uslužbence. Ker ima svetnik zelo lep kip iz belega marmorja v naši cerkvi, je še tretjič obdaroval otroke v Saležu.

Za Brezmadežno je tudi naš zborček sodeloval v Gorici na »Miniceclijanki« pod vodstvom Srečka Zivec. Za nas je to veliko, ker moramo voziti otroke iz štirih vasi k sobotnim vajam; ostale dni so otroci pri celodnevem pouku. Pohvalo zaslužijo zato starši in otroci; naša želja je, da bi še mnogo napredovali!

V nedeljo, 5. januarja ob 16. uri
bo v cerkvi sv. Antona Novega v Trstu

božični koncert

Prيرهja Zveza cerkvenih pevskih zborov.

našim pokojnim še nismo tako napravili. Mogoče prihodnje leto, zlasti če se zberemo na delavniški praznik 4. novembra. Ponovno pa svetujemo rojakom: ko se vozite proti Benetkam, le večkrat na kratek obisk pokopališča v Gonarsu! Izhod z avtoceste pri San Giorgio di Nogaro in naprej so naši napisi pa tudi vprašati znamo. Obisk skupnega groba vojnih žrtev je vedno koristen: pokojnim, ker zapirje molimo, živim, ker se tudi tako krepi naša narodna zavest, naša skupna hvaležnost do umrlih, čeprav nepoznanih rojakov.

ZAKLJUČEK

Ko smo bili otroci, smo se smeli takoj po končani trgatvi zapoditi med trsje in

potrgati vse paberke, ki so bili seveda naši. Našli smo manjše in večje grozde in tudi divjake smo morali potrgati, da bo trta zdrava. Če smo prinesli preveč pravih grozdov, je naš oče pokregal že nekoliko okajene večje trgače, mama pa nam je dala velik kos grozdnice gibanice.

Sedaj, ko nismo otroci, pobiramo druge paberke, eni so več vredni, drugi manj, eni so sladki, drugi kisli kakor so pač dnevi našega življenja. Vsekakor je kazno, da bo treba takšno paberkovanje napraviti večkrat v letu, zato pa nas mora biti več in ne samo dva ali trije in vsak vinograd moramo obrati, tudi na Goriškem, ne samo na Tržaškem. Več obiravcev najde več paberkov.

Z dne 4. januarja so na voljo knjige Goriške Mohorjeve družbe

Primorski slovenski biografski leksikon (PSBL)

1. snopič: A - Bartol

K uvodu v snopič sem torej tu in tam izrazil nekatere pomisleke, na vsak način pa ga vsaj podrobneje prikazal. O seznamu sodelavcev bi bilo treba omeniti, da vsaj v tem prvem snopiču ne nastopajo vsa imena, ki so tam navedena; skoraj polovica je takih. Morda pa bo treba iskati vzrok za to, da so imena navedena kot »sodelavci 1. zvezka«, medtem ko predstavlja knjiga, ki jo imamo v rokah, šele 1. snopič? Za ta odgovor bo treba počakati kar na nadaljevanje dela.

S splošnimi kraticami in krajšavami smo lahko zadovoljni, nekaj več bi bilo lahko bibliografskih. V člankih pod »Prim.« so citirana nekatera dela, izpisana v celoti, medtem ko bi lahko dobila kratico, ker bodo pri nadaljnjih zvezkih še večkrat uporabljena. Je pa tudi kak

bolj pestro podoba našega življenja in delovanja in bo vsekakor bolj izpopolnilo naš kulturni zemljevid.

Čutiti je, da je obdelava sicer v glavnem šla po določeni shemi. Tu in tam pa se lahko pokaže razlika nekaterih piscev (prim. članek o Adamiču, Eliu Apihu in še katerega), vendar v celoti to ne moti posebno. Tudi je opaziti tu in tam neenotnost v podajanju gradiva pod »Prim.«

Ta se kaže v tem, da vsi avtorji ne pri našajo literature kronološko urejene, ponekod so tudi starejše vire dodajali kot zadnje. Pač nepopolnosti pri nastajanju članka ali naknadne in zapoznele ugotovitve.

Največja neenotnost pa je v tem, da nekateri avtorji citirajo literaturo obširno (navajajo naslove), drugi le imena avtorjev in podatke o tisku, medtem ko so tudi primeri, ko je naveden le tisk, ne pa avtorji in ne naslovi. Te razlike so precejšnje in bi jih kazalo v naslednjih snopičih izenačiti. Čim bolj popolno bi bili pisani ti podatki, tem bolj bi bo leksikon.

(Se nadaljuje)

Seja sindikata slovenske šole v Gorici

Odbor sindikata za slovenske šole v Gorici je na svoji zadnji seji 13. decembra 1974 razpravljala o pooblaščenih šolskih odlokih. Ugotovil je, da omenjeni odloki nimajo posebnih pravil za slovenske šole. Le dekret predsednika republike št. 416 od 31. marca 1974, ki zadeva praktično izvajanje omenjenih odlokov, določa v členu 34 slovensko zastopstvo v okrajnem in v pokrajinskem šolskem svetu in sicer v razmerju 1:4 učnega osebja in 1:5 staršev. Po čl. 11 niso torej zastopani v okrajnem šolskem svetu slovenski ravnatelji, sindikalisti, predstavniki socialnih sil in predstavniki občin; po čl. 13 pa niso zastopani v pokrajinskem šolskem svetu slovenski ravnatelji, neučno osebje, predstavniki gospodarskih in delovnih sil. Sindikat bo zaradi tega protestiral pri pristojnih organih.

Nadalje je sindikat ponovno razpravljala o ukinitvi popoldanskega pouka. Po stikih, ki jih je sindikat imel s šolskimi in drugimi oblastmi, je pričakovati, da bo ta akcija imela uspeh.

V zvezi z osnovno šolo v Pevmi je sindikat ugotovil, da sta na tej šoli 1. in 2. razred s skupnim poukom, četudi zakon predvideva, da v takih skupnih razredih ne sme biti več kot deset učencev. Sindikat bo zato zahteval ločitev teh razredov, na osnovni šoli v ul. Randaccio v Gorici pa peto stalno učno moč.

Nato je bilo govora o delu šolskega odbora, zlasti v zvezi s pooblaščenimi dekreti, ki jih ima šolski odbor za pomanjkljive v odnosu do naše manjšine. Ker ima šolski odbor namen izvršiti širokopotezno akcijo, da se te pomanjkljivosti odpravijo, je prosil za podporo sindikata. Ob tej priložnosti je predsednik sindikata prof. Sirk poročal o delu šolske komisije.

Božičnica v Štandrežu

Z voščili prijetnega božičnega razpoloženja in sreče v novem letu 1975, ki jih je izrekla učenka v imenu učiteljskega zbora in vseh učencev, se je zaključila božična prireditev štandreške osnovne šole, ki je bila v nedeljo 22. decembra v dvorani v Štandrežu.

Celotna prireditev je lepo potekala, na odru so nastopili vsi učenci štandreške osnovne šole, nekateri z recitacijami, drugi s daljšimi prizori. Za zaključek so pod vodstvom učitelja I. Bolčina lepo zapeli nekaj božičnih melodij.

Starši in tudi drugi, ki so napolnili dvorano, so bili z nastopom zelo zadovoljni, saj so otroci pripravili z raznimi nastopi res prijetno božično vzdušje. Zato gre predvsem zahvala učiteljskemu zboru, ki je tako skrbno pripravil našo otroke. Podobnih prireditev si še želimo, saj so izraz življenjskosti šolske skupnosti, za starše pa predstavljajo prijetno zadoščenje.

Gabrje

Verniki, ki so se letos udeležili polnočne sv. maše v gabsrki cerkvi, so bili prijetno presenečeni. Namesto hladu, ki je do sedaj vladal v božjem hramu, so našli toplo ogret prostor. Na pobudo msgr. Ristitsa je namreč cerkev dobila centralno ogrevanje, za kar so mu vsi farani zelo hvaležni.

Upati je, da se bo sedaj povečala udeležba pri nedeljski službi božji, ki je včasih vse preveč skromna, kajti ugovor, da je cerkev mizla, v bodoče ne bo držal več. Obenem je prav, da bi verniki za naprej pomagali tudi pri kritju stroškov za ogrevanje, saj je cerkev last vsega župnijskega občestva in namenjena vsem v uporabo.

Lepo napredujejo tudi obnovitvena dela v župnišču, ki jih vodi židarsko podjetje Jordan Makuc iz Gorice. Pričakujemo, da bodo na spomlad končana in se bo mogel dušni pastir, ki mora zaradi neuporabnih stanovanjskih prostorov upravljati župnišče v Gorici, naseliti med svojimi verniki. Saj je to predpogoj, da se dušno pastirstvo uspešno opravlja.

Kako smo obhajali božič v Doberdolu

Tudi letos smo se za božič primerno pripravljali in smo se ga zato tudi resnično razveselili. Nabiranje mahu, nabava drevesca in postavljanje jaslic je močno zaposlilo mladino v dnevih pred prazniki. Pri postavljanju jaslic doma pa je pravzaprav sodelovala vsa družina, zato so v mnogih domovih lahko ponosni nanje in prav lepe so. V cerkvi so skavti postavili

jaslice, dekleta pa so okrasila oltarje.

Ze ves advent so se pevci pod vodstvom organista Karla Lavrenčiča zbirali k rednim vajam in naštudiralim poleg običajnih še nekaj novih pesmi.

Za polnočnico in na božič se je vreme sicer nekoliko skazilo, vendar ne toliko, da bi zadržalo ljudi, ki so v velikem številu prihiteli k polnočnici in k božji službi na praznične dni. Mnogi so pri maši pristopili k sv. obhajilu in s tem dokazali, da jim je božič še vedno v prvi vrsti duhovni praznik.

Pri polnočnici nas je vse prijetno presenetil s svojim prvim javnim nastopom na orglah organistov sin Hilarij Lavrenčič, ki je dijak 2. razreda srednje šole v Gorici. Ni še dopolnil trinajst let, pa je že lepo spremljal petje in igral med vso polnočno mašo. Ko smo ga gledali za orglami in poslušali njegovo igranje, smo se z njim veselili in na novo nam je vstalo upanje, da bo naša lepa cerkevna pesem v doberdolski župniji še dolgo živela.

Naša iskrena zahvala skrbnim staršem, da so sina usmerili h glasbi, mu omogočili učenje in ga pri tem podpirali in vzpodbujali; pa tudi mlademu nadebudnemu organistu vse priznanje in voščilo, naj bi še napredoval ter se z božjo pomočjo razvil v spretnega organista in pevovodjo.

OBVESTILA

»Dan Emigranta« priredijo na praznik sv. Treh kraljev Zveza slov. kult. društev, SSG iz Trsta in Združenje izseljencev Benečije, tj. 6. januarja 1975 ob 15. uri v dvorani A. Ristori v Cedadu. Vsi prijatelji Beneške Slovenije so na to proslavo toplo vabljeni.

Premiera Ferenc Molnarjeve komedije »Lilium« v priredbi SSG v Trstu bo prvič v slovensčini v petek 10. jan. ob 20.30 v Kulturnem domu za abonma red A.

Duhovne vaje za slovenske duhovnike bodo v Domu duhovnih vaj »Le Beatitudin« v Trstu v dnehi 1., 2. in 3. sept. 1975.

Upravni odbor Slovenskega raziskovalnega inštituta sklicuje redni občni zbor, ki bo 11. januarja 1975 ob 14.30 v prvem in ob 15. uri v drugem sklicu v Gregorčičevi dvorani v ul. Geppa, Trst, z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo upravnega odbora; 2. Obračun in predračun; 3. Popravki statuta; 4. Razno.

DAROVI

Za tiskovni sklad »Katoliškega glasa«: K. M. 10.000; A. V. B. 25.000; N. N. 2.000; N. N. iz Podgore z željo, da bi nas še drugi posnemali 5.000; Marija Brataševc 3.000; A. C. 3.000; N. N. iz Vidma 20.000; D. C. 15.000; N. N. 14.000; N. N. 20.000; družina Požar ob 25. letnici smrti Juste Požar 25.000; Frančiška Brezavšček, Gorica 10.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: A. V. B. 25.000; Goriško podporno društvo kot božični dar za otroke 50.000; N. N., Oslavje, 10.000; N. N. v zahvalo za milost sv. misijona v Gorici 5.000 lir.

Za Alojzijevišče: N. N. ob 30-letnici smrti Jožka Bratuža 30.000 lir.

Namesto cvetja na grob Ane Mazora Perchnig daruje Marica Cargo za Alojzijevišče in za cerkev sv. Ivana v Gorici po 2.000 lir, za sklad Kat. glasa pa 1.000 lir.

A. G., Gorica daruje za tiskovni sklad Kat. glasa, za Alojzijevišče, za Zavod sv. Družine in za lačne po svetu po 5.000 lir.

N. N. iz Gorice daruje v tiskovni sklad Kat. glasa, za Zavod sv. Družine in za Alojzijevišče po 50.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: družina Pečenko ob prezgodnji smrti Učke Strekelj 5.000; družina Zagar 6.000; Ema Strekelj 2.000; Kravos-Vata-Sosič 15.000; Eleonora Križman 10.000 lir.

Za svetoivanski Marijin dom v Trstu: N. N. 25.000 lir.

Za Finžgarjev dom na Opčinah: v spomin na pok. Veto Ravber so darovali Anica in Maurizio 5.000, družina inž. Milana Sosiča pa 10.000; namesto cvetja na grob Učke Strekelj so darovali družina Trento 5.000, Anica in Maurizio 5.000, družina Beličič 10.000 lir.

Za cerkev v Makedoniji: D. R. 6.000 lir. Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

SLOVENSKO KATOLIŠKO DRUŠTVO »HRAST« DOBERDOB

vabi na

božični koncert

ki bo v župnijski cerkvi v Doberdolu 6. januarja ob 14.30. Koncert prirejajo

»FANTJE IZ POD GRMADE«

ter

MLADINSKI PEVSKI ZBOR IZ DOBERDOBA

Zvečer ob 17.30 bo v župnijski dvorani film ter bogat srečolov za misijone.

ŠPORT

Olympia v novem prvenstvu

V prvi polovici januarja se bo v naši deželi pričelo odbojkarstvo prvenstvo prve divizije, v katerem se bodo razne ekipe borile za vstop v meddeželno »D« ligo. Po lanskem neuspehu bo v tem prvenstvu nastopala tudi goriška Olympia, ki bi sicer tudi letos lahko igrala v »D« ligi, a se je po dolgem in treznem razmišljanju temu odpovedala.

Moštvo se je letos precej pomladilo in novi člani imajo še premalo izkušenj za nastopanje v višji ligi, zato bi bile možnosti za obstanek v višji ligi minimalne; poleg tega pa ne smemo pozabiti, da je prvenstvo »D« lige meddeželno; to pomeni, da je povezano z ogromnimi stroški (prevoz, prenočitve itd.). Vse to je vplivalo na odločitev, ki je bila težka, a neizbežna.

Moštvo sestavljajo pretežno mlajši člani, ki so začeli s treninji že meseca septembra pod vodstvom novega trenerja-igralca Franka Nardina. Trenirali so redno, najprej na odprtem, nato pa so se preselili v telovadnico, ko je mraz bolj pritisnil. Nekaj članov je medtem nastopalo na raznih mladinskih prvenstvih, tako da so zdaj skoraj vsi igralci dobro pripravljani in pričakujejo začetek tekem z vedrim optimizmom.

Vsi mi, posebno pa oni sami, pričakujemo dober nastop v letošnjem tekmovanju s pogledom uprtnim na prestop v višjo ligo. Igralci mnogo obetajo, zato si želimo od njih zadoščenja.

Vendar moramo paziti, da jih ne bomo preveč kritizirali, če nas na samem začetku ne bodo povsem zadovoljili; saj vemo, da mladega igralca takoj zajame malodušje, da potem ne more več igrati tako kot zna. Tak učinek pogostoma povzročijo prav občinstvo, tisk in podobno.

Ne smemo pa jim dovoliti da igrajo (kar se je tudi že pripetilo) brez vsake volje do zmage, mrtvo in statično. Tega jim ne bomo nikoli odpustili!

V vsaki tekmi naj dajo vse od sebe, igrajo naj zagrizeno in borbeno. Tedaj jih bomo lahko razumeli, četudi jim rezultat ob koncu tekme ne bo naklonjen.

Ob zaključku S. Z. Olympia vošči vsem članom, prijateljem in vsem športnikom uspehov polno novo leto 1975.

Kronist

★

★ ZDRUŽENJE SLOVENSKIH SPORTNIH DRUŠTEV V ITALIJI želi obilo sreče in uspeha polno novo leto 1975.

Za slovensko duhovništvo pri Sv. Ivanu v Gorici: Marija Brataševc 2.000; družina Mozetič, Gorica, 10.000 lir.

Za slovenske misijonarje: družina Prašelj 20.000 lir.

★

LJUBLJANSKA TV

Sporod od 31. dec. 1974 do 11. jan. 1975

Torek: 17.20 »Carovnik iz Ozza«. 18.00 Življenje v gibanju. 20.00 Novoletni sporod. 01.30 Novoletna oddaja. 3.00 Film.

Sreda: 9.35 »Trije lešniki za Pepelko«. 11.00 Štirje letni časi. 11.45 »Poroka cesarja Janeza«. 12.15 Novoletni koncert z Dunaja. 13.30 Garmisch: Smučarski skoki. 15.30 Sport v letu 1974. 16.20 »Nikogar ni doma«, film. 16.35 »Viking Viki«, film. 17.40 »Maček s klubokom«, film. 18.15 Narodna glasba. 18.45 Kitajska. 20.00 »Vzemi denar in zbeži«, film. 21.20 »Mala Floramya«, op.

Četrtek: 9.35 Vse je okroglo od sreče. 10.00 »Volk samotar«, film. 11.20 Poletje v Grožnjanu. 14.00 Novoletne oddaje vseh jugoslov. TV. 16.40 Srečni časi. 18.20 Svet v vojni. 20.00 Dimitrije Tucović. 21.00 Svet v letu 1974. 21.30 »Lutke mojstra Pedra«.

Petek: 15.55 Smučarski skoki iz Innsbrucka. 17.25 Pisani svet. 18.15 Kvartet Do. 18.50 Otrok in splošnost. 20.05 »Jesen Chayennova«, film.

Sobota: 16.25 Košarka Bosna: Zadar. 18.25 »Pellerinova hči«, film. 20.00 Chaplin. 20.30 Smučate s K. Schranzem. 21.30 »Pek iz Valorgue«, film.

Nedelja: 9.30 Svet v vojni. 10.20 Otroška matineja. 12.05 Nedeljsko popoldne. 18.15 »Vidocq«, film. 20.05 »Odpisani«, nadalj. 21.05 Šest mesecev ladje »Ljubljana«. 21.35 Sportni pregled.

Ponedeljek: 16.15 Smučarski skoki iz Bischofshofna. 17.35 V znamenju dvojčkov. 18.10 Na sedmi stezi. 18.45 Nega bolnika na domu. 20.05 I. Cankar: Večeri Julijana Stepnika. 20.55 Kulturne diagonale. 21.20 Kratki filmi.

Torek: 17.30 Srečni metulj. 18.20 Življenje v gibanju. 18.50 Kulturni in naravni spomeniki Slovenije. 20.05 Jugosl. mozaična oddaja. 21.05 »Sence izginjajo opoldne«.

Sreda: 17.30 »Viking Viki«, film. 20.05 »Divji planet«, film.

Četrtek: 16.50 Smuk za ženske. 18.25 Svet v vojni. 20.05 »Clochmerle«, nadalj. 21.35 Koncert.

Petek: 16.25 Veleslalov za ženske. 18.10 Ansambel B. Franka. 18.45 Doktor, pomagajte mi. 20.05 »Vulkan Krakataw«, film.

Sobota: 12.25 Wengen: Smuk za moške. 17.35 Narodna glasba. 18.25 »Pellerinova hči«, film. 20.00 Chaplin. 20.30 Smučate s K. Schranzem. 20.40 Zabavno glasbena oddaja. 21.15 »Adamovo rebro«, film.

RADIO TRSTA

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 22.45. Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 31. dec. 1974 do 11. jan. 1975

Torek: 11.35 Pratika. 12.50 Medigra za pihala. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Dva tržaška narečna pesnika... 19.25 Za najmlajše. 20.35 Pričakajmo skupaj novo leto.

Sreda: 8.30 Praznično jutro. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 10.15 Veseli motivi. 11.15 Mladinski oder: »Darilo ubogih otrok«. 11.35 Opoldne z vami. 16.00 »Ne kliči vraga!«. Burka. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Deželni koncerti. 19.10 Avtor in knjiga. 19.30 Popevke. 20.30 Simfonični koncert. 21.20 Motivi iz filmov.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Nove plošče. 19.10 Verska gibanja v Italiji. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Samomirilec«, komedija. 22.15 Južnoameriški ritmi.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Sodobni slov. skladatelji. 18.45 Vokalni ansambli. 19.10 Slovenska povojna lirika. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert. 21.20 V plesnem koraku.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice. 19.25 Pevska revija. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »A. Foerster«. 21.30 Vaše popevke.

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Mladinski oder: »Darilo palčkov«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 16.00 Sport in glasba. 17.00 »Ne kliči vraga!«. Burka. 17.40 Folk iz vseh dežel. 18.00 Koncert. 18.50 Operna fantazija. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba. 22.25 Pesmi za vse okuse.

Ponedeljek: 8.30 Praznično jutro. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 10.15 Praznična matineja. 11.15 Mladinski oder: »Najlepše jaslice«. 11.35 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slov. tiska v Italiji. 15.00 »Rdeča maša«. Tragedija. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Baročni orkester. 19.10 Sveti Trije kralji v slovenskem ljudskem izročilu. 20.30 Slovenski razgledi.

Torek: 11.35 Pratika. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Stane Malič. 19.20 Za najmlajše. 20.35 L. Cherubini: »Anakreon«, opera.

Sreda: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Deželni koncerti. 19.10 Družinski obzornik. 19.20 Zbori in folklor. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 19.10 Verska gibanja v Italiji. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Stara kokoš«. Igra. 21.55 Sprostitev ob glasbi.

Petek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Sodobni ital. skladatelji. 19.10 Irena Zerjal: »Polena«. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert. 21.45 V plesnem koraku.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Liki iz naše preteklosti. 19.20 Pevska revija. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Prošnja v božični noči«. Radijska igra. 21.30 Vaše popevke.

»Odpustki«. Tak je naslov dvojne Knjižice 56/57, ki je pretekli mesec izšla v Ljubljani in jo je moč dobiti tudi pri naših poverljivih Knjižic. Spisal jo je teološki profesor dr. Anton Strle. Papež Pavel VI. pravi v zvezi z odpustki: »Cerkev tudi danes vabi svoje sinove, naj pretehtajo in premislijo, kako veliko vrednost ima prejemanje odpustkov tako za življenje posameznika kakor tudi v prid vse človeške družbe.

Večjo kraško gmajno nad Miramarom blizu Proseka, s prekrasnim razgledom in bori, pripravno za weekend, oddam v najem.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo